

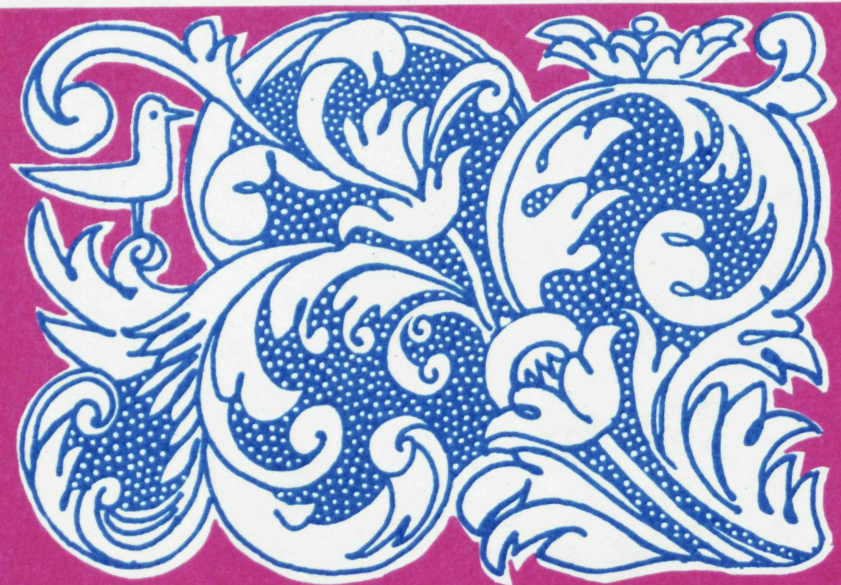
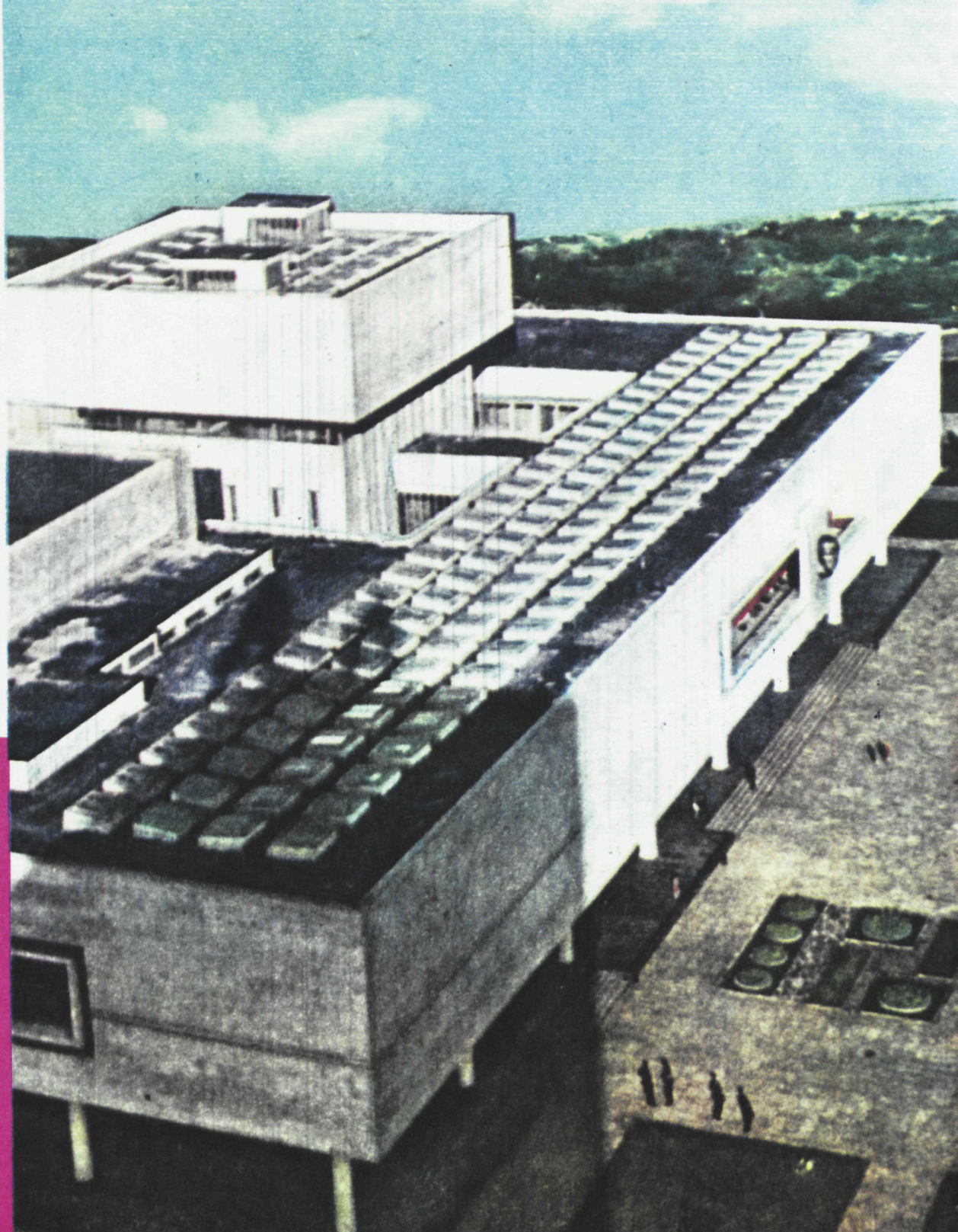
TĀHEKE

NR. 4 1973

ИЛЪАНОВСК

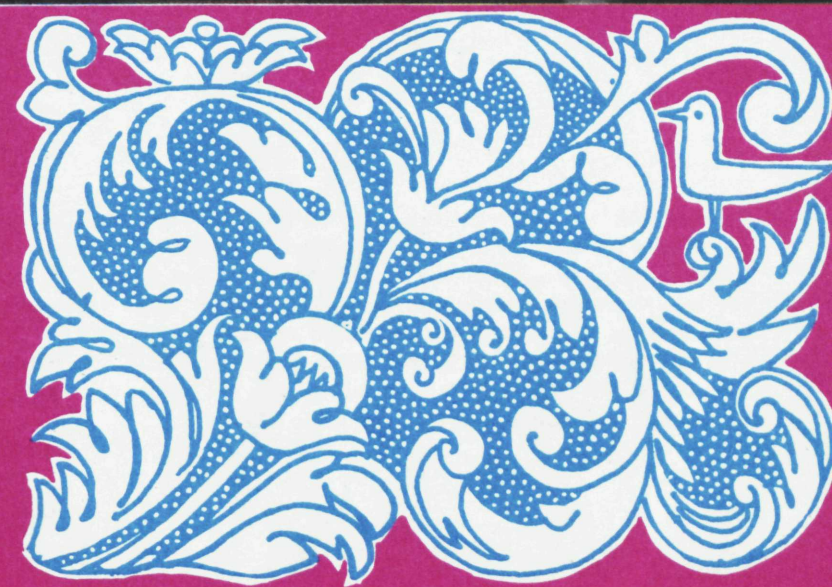
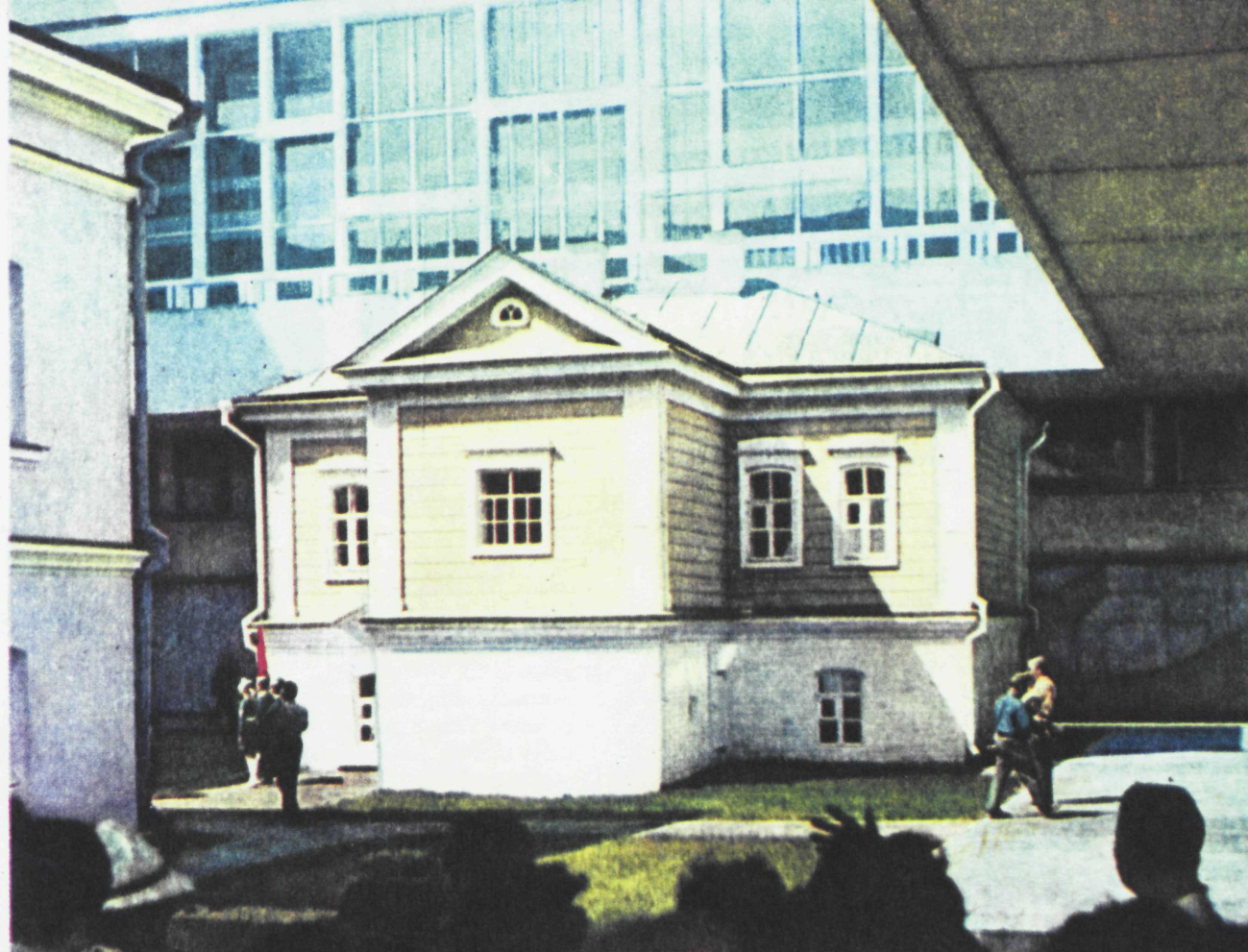
Siin meenutab kõik meie kodumaa rajajat Vladimir Iljitš Leninit. Tema nime kannab linna keskväljak, kus asub suurejooneline valgest marmorist mälestus- ehk memoriaalkompleks — ühtse ter-viku moodustavad ehitused.

VASAKUL: vaade memoriaalkeskusele.
PAREMAL: Lenini sünnimaja memoriaalkeskuse siseöuel.
ALL: Lenini majamuseum.

Astume seitsme meetri kõrguste sammaste vahelt memoriaalkeskuse ruudukujulisele siseöuele. Ja äkki oleksime nagu Volodja Uljanovi kodutänaval. Siin on kaks vanaaegset maja. Väiksemas majas sündis 22. aprillil 1870 Vladimir Uljanov. Nüüd sirgub selle maja juures valgetüveline kask, mille Lenini 100. sünniaastapäeval istutas Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei peasekretär Leonid Brežnev. Sealsamas asub kahekorruline maja, kus möödus Volodja Uljanovi lapsepõlv. Memoriaalkeskuse hoones on Lenini muuseum ja pildigalerii. Hoonete kompleksi kuuluvad veel Lenini ordeniga autasustatud kool, Pedagoogiline Instituut, Koduloomuseum, Lasteraamatukogu, Pioneeride Palee. Palees on üle 200 kaunilt kujundatud ruumi, kus võivad õppida, töötada, laulda, tantsida, mängida või pidutseda 1500 last. Lenini mälestuskompleksi ehitamisest võtsid osa kommunistlikud noored kõikjalt meie kodumaalt.

ELLO LEESMENT

NOUKOGUDEMAAL ON ÜKS TOREDA NIMEGA LINN —
TÄHELINN. TÄHELINNAS ELAVAD MEIE KOSMONAU-
DID. KOSMONAUTIKA PÕEVA PUHUL AVALDAME TÄ-
HELINNA LASTE KIRJU. NEED JUTUSTAVAD MAAILMA
ESIMEST KOSMONAUDIST JURI GAGARINIST.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

MINU ISA

Olin siis veel väga väike. Ja äkki jäin päris üksipäini. Polnud mu juures enam isa ega ema ega tädi Marusjatki. Leena võeti mere äärde kaasa, aga mind ei võetud, sest selle mere ääres oli kole kuum.

Mul hakkas väga igav. Isal ja emal oli mere ääres minuta ka igav. Siis nad otsustasidki mu enda juurde viia. Üösel sõitis isa mulle järele. Tormasin rõõmsalt talle sülle: «Isal Isakel!» Seejärel võtsin tal käest tugevasti kinni ega lasknudki enam lahti, kuigi isa kinnitas, et ta oli tulnud just minu järele. Nii ma magasin terve öö, isa käsi minu pihus.

Hommikul olin juba ema ja Leena juures. Siinsamas oli ka meri ja päike ja minu vallatu isa. Küll sai temaga mürada! Ujusime kahekesi poideni välja, kuigi mina ei osanud üldse ujuda. Siis ma ratsutasin veel ta seljas ja hoidsin tal kõvasti kaela ümbert kinni. Mõnikord läksime nii üleannetuks, et ema pidi melega kohe tõrelema. Sellegipoolest ei jäänud ma isast sammugi maha. Ja isa hakkas mind naljatades liibuskiks kutsuma.

GALJA GAGARINA

UNUSTAMATU PÄEV

See oli vahva talvepäev. Äsjasadanud pehme lumi sätendas vana männi okstel ning nõtkete kase virvestel. See lumi lausa pimestas oma iluga ning mets oli rõõmsat valgust täis. Jalutasime metsas, naersime ning tegime lumesõda. Lahingute vahel aga peatusime ikka ja jälle mõne männi või kase juures ja imeflesime hinge kinni pidades talvist metsa. Meil kõigil oli ütlemata hea tuju. Äkki lendas kuuse tagant meie poole lumepall, tabades otsemaid ka märki. Lumepallisajul ei paistnudki lõppu tulevat ning nad kõik tabasid märki. Vaatasime ringi ja nägime, et kuuse tagant piilus Juri Aleksejevitš.

Otsustasime lahingu vastu võtta. Mõne hetke pärast oli võitlus juba täies hoos. Juri Aleksejevitš otsis puude tagant varju, põikles pallide eest ära ning vastas aeg-ajalt täistabamustega. Siis ta puges jälle mõne puu taha varjule ja hõikas: «Vähe jõudu! — Pall ei taba märkil!» Varsti oli lahing siiski meie võiduga lõppenud ja onu Jura tuli kuuskede vahelt välja, lumine nagu kõige ehtsam lumememm. Naersime vallatult ja läksime võitja hea tunde koju.

Sellest on nüüd palju aega mööda läinud, kuid meil püsib see tore talvepäev endistviisi meeles.

TÄHELINNA LAPSED

VEEPEOL

Kohtusin tihti Juri Aleksejevitšiga, sest elasime lähestikku. Meie peres hoitakse kalli mälestusena iga mänguasja, mis Juri Aleksejevitš mulle kunagi kinkinud.

Ükskord viidi mind aga basseini avapidustustele. Sellest peost võttis ka Juri Aleksejevitš osa. Neptunuse kostüümis ei tundnud teda algul äragi. Ta sõitis näkineiu seltsis kummipaadiga basseini keskele. Äkki tõusis näkineiu paadis püsti. Paat hakkas kõikuma ning läks ümber. Vesi pesi grimmi maha ja siis nägid kõik, et Neptunuse osas oli Juri Aleksejevitš Gagarin, näkineiu mängis aga üks teine kosmonaut. Inimestel oli naeru laialt. Kuid Juri Aleksejevitš naeris üle kõige.

ANDREI VOLÓNOV

GAGARINI NAERATUS

Gagarin armastas lapsi ja lapsed armastasid teda. Ta võis tundide kaupa mängida poistega jäähokkit, mõelda nendega koos mõnda huvitavat mängu välja, nendega järves ujumas käia. Kõik poisid tahtsid temasuguseks saada.

Gagarinil oli aval lahke naeratus. Kui ta Kreekamaal külas käis, öeldi seal tema kohta: «Gagarini naeratuses näeb kreeka rahvas miljonite nõukogude inimeste naeratust.» Tema naeratus ei lähe inimestel lialgi meelest.

LEENA ŠATALOVA

AEG ÕUE MINNA

UKRAINA
RAHYVALAUL

AEG ÕUE MINNA,
MIS SINNA MINNA!
TALY PANNA REELE
JA SAATA TEELE.
KEVAD MEILE KÖLLA TÕTTAB,
VAJA TEDA VASTU VÕTTA.
KEVAD PAADIS SIIA SÕUAB,
AGA SUVI YANKRIL JÕUAB.

LENDA, MESILANE!

YENE
RAHYVALAUL

TERE, MESIMUMMUKENE,
MUMMUKENE, TERE!
LENDA ÜLE MERE,
TOO SEALT MEILE VÕTMED,
TOO SEALT KULDSED VÕTMED.
PANE LUKU TAHA TALY,
TALYETUUL ON YILU,
KEERA LAHTI SUVE ILU,
SUVE VIJASALVI

LÄTI
RAHYVALAUL

ORAV-KAHUSABA

ORAV, ORAV, KAHUSABA,
PUUDEL KUKERPALLITAJA,
PUUDEL KUKERPALLITAJA,
KÄBIKESTE KRÖBISTAJA,
ISTUB KÕRGE KUUSE LADVAS,
KRAASIB PEHMEKS VILLAPUSA.
TUPS SAAB SULLE, TUPS SAAB TALLE,
AGA MULLE KOONLATÄIS.

Tõlkinud HELJO MÄND

Illustreerinud
ENE PIKK

Vahetunnil hakati isekeskis arutama, kust keegi vanapaberit saab.

«Minul on täissoditud vihikuid!»

«Meil vanu ajalehti!»

«Mina toon kolm katkist pappkasti!»

«Mina vanu paberkotte!»

Järgmisel hommikul tuldigi pakkidega kooli.

Liisil olid vanad vihikud.

«Kaks kilo,» ütles pioneerist kaaluja.

Andol oli pakk ajalehti.

«Kaks ja pool kilo,» ütles kaaluja.

Elmit-Evat tassisid kahekesi papitahvleid,

neile näitas kaal kümme kilogrammi.

Ainult Endrikul ei olnud midagi kaasas.

«Minu vanapaber tuuakse autoga,» keksis Endrik kaalu ümber.

Kui esimesel klassil tunnid läbi said, sõitiski auto koolimaja ette. Sellest astus välja habemik mees ning sasis tagaistmelt suure koti sülle.

«Vanad ajalehed,» osutas Endrik kotile.

«Isa töö juurest.»

«Nelikümmend kaheksa kilo!» teatas kaaluja.

Habemik tõi teise koti.

«Vanad ajakirjad!» kuulutas Endrik.

«Viiskümmend kaks kilo!» teatas kaaluja.

Endriku isa avas auto pagasiluugi.

«Tarvitatud aktikaaned!» höiskas Endrik.

«Kuuskümmend kilo!» teatas kaaluja.

Kui vanapaberi nädal läbi sai, hakkasid pioneerid tublimaid paberitoojaid autasustama. Autasuks olid maleva meistermehed valmistanud rinnamärke, igale märgile toredad pildid peale kleebitud. Ka oktoobrilaste kätte jõudis järjekord.

«Liisile! Andole! Elmile! Evale!» luges üks pioneer, teine muudkui kinnitas aumärke pluusidele.

«Aga mulle!» trügis Endrik esile. «Sada kilo paberit, papp peale selle! Terve auto-koorem!»

«Selle autokoorma eest paneme su isale aumärgi rinda. Lastevanemate koosolekul.»

Aumärgid

JÜRI RANT

Kas sa tead, mida vanapaberist tehakse! Muidugi tead. Eks ikka uut, puhast ja valget paberit.

Kui pioneeridel vanapaberi kogumise nädal algas, tahtsid oktoobrilapsed ka kaasa lüüa.

«Kas meilt vastu võetakse!»

«Võetakse, võetakse. Kõigilt võetakse.»

Vanaemade naeratuuste aeg

RUMEENIA KIRJANIK
OCTAV PANCU-IASI

Ma arvan, et te olete juba unustanud, kus Duku elab. See on teine maja vasakult, kohe kaupluse taga. Teiselt poolt tulles on see üheksas maja, kui lugemisega veidi sassi minna, ja seitsmes maja, kui täiesti õigesti lugeda. See maja on helesinist, õigemini veidi rohekat värvi.

Selle mitmekorruselise maja lapsed oskavad omapäraselt mängu. Nad kogunevad hoovi. Neid on kolm, aga niisama hästi võiks neid ka neli või kaheksa olla. Arvul pole siin mitte mingisugust tähtsust. Üks nendest — olgu siis poiss või tüdruk — teeb meelega hästi jämedat häält, et see oleks vanaema hääle moodi:

«Joo nüüd lõpuks ometigi piim ära. Kui kaua ma pean selle fassiga su sabas jooksuma!»

Ülejäänud vastavad kordamööda hästi peenikeste hääletega, et need oleksid nende eneste hääle moodi:

«Ei taha!»

Või:

«Mulle ei meeldi piim! Anna parem keedist!»

Või:

«Piim on valge. Eile oli piim valge, üleile oli piim ka valge. Mind on see juba ära tüüdanud.»

Siis ütleb see poiss või tüdruk, kes vanaema jäljendab:

«Aitab janditamisest! Mul pole aega. Joo piim kähku ära, ja loril lõpp!»

Seekord ei vasta lapsed mitte ühtegi sõna. Kuid igaüks neist teeb midagi niisugust, millest paistab, et vanaema sõnad on neil läinud ühest kõrvast sisse ja teisest välja.

Näiteks:

üks poiss vahib pilvi ja krimpsutab nägu, mõni tüdruk aga võib ühel jalal keksima hakata;

teine poiss vilistab;

teine tüdruk haarab kraenurga hammaste vahele ja hakkab seda järama.

Kui see kõik on tehtud, võib naeru kätte lausa lämbuda.

Eks ole vahva mäng! Lihtne ja kergeti õpitav.

Aga vaadake, mis ühel päeval juhtus.

Nende majja kolis poiss, kes ei teadnud seda mängu. Lapsed arvasid, et ta teab, aga tegelikult polnud tal sellest aimugi. Lapsed kutsusid poisi mängima, ja tema ajas kõik sassi.

Kui tüdruk, kes vanaema häält jäljendas, ütles: «Joo nüüd lõpuks ometigi piim ära,» vastas uus poiss kähku:

«Kohe joon! Pesen ainult enne käed puhtaks.»

Lapsed vahetasid imestunud pilke, siis aga tormasid poisi kallale:

«Nõnda ei kõlba! Sa pead vastama täpselt niimoodi, nagu sa kodus ütled. Mitte midagi ei tohi välja mõelda. Hakkame otsast peale!»

Tüdruk ütles uuesti jämedal häälel, et sarnaneda vanaemaga:

«Joo nüüd lõpuks ometigi piim ära.»

«Ma juba jõin. Vaata, kruus on tühi,» vastas uus poiss.

Lapsed vahetasid jälle imestunud pilke ja tormasid uuesti poisi kallale:

«Sa ei saanud mitte millestki aru! See on niisugune mäng, kus tuleb fõtt rääkida. Just seda, mida sa koduski ütled. Said aru!»

«Sain,» ütles uus poiss.

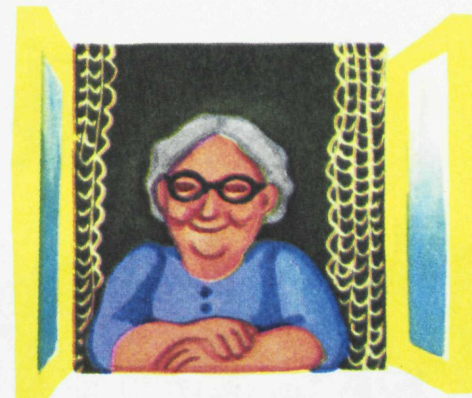
«Vaata, et sa siis enam mängu segi ei aja! Alustame! Üks! Kaks, kolm!»

«Joo nüüd lõpuks ometigi piim ära,» ütles tüdruk uuesti jämedal häälel, et vanaemaga sarnaneda.

«Kohe joon,» vastas uus poiss. «Joon ruttu ära ja lähen õue mängima. — Ma ütlen kodus alati nõnda.»

Poiss jäeti mängust välja. Ja lapsed jätkasid nüüd juba omavahel. Kuid mängul polnud enam hoogu ja selle lõppedes ei olnud kellelgi naeruisu. Aga kui mängu lõppedes keegi ei naera, siis pole mõtet ju üldsegi mängida. Nii jäigi mäng unustusse.

Aga see-eest naeratavad nüüd kõik suure mitmekorruselise maja vanaemad igal hommikul kell pool kaheksa. Võite tulla ja kontrollida. Ma loodan, et te pole unustanud, kus see maja asub. — Teine vasakult või siis seitsmes paremalt, olenevalt sellest, kustpoolt teie parajasti tulete. Tulge ainult täpselt kell pool kaheksa. Sest see on piimajoomise ja VANAEMADE NAERATUSTE AEG.

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

Pesapeitjad

Kui lõokesed lõunast pärale jõudsid, kattis maad veel lumi. Legendikul märkas lõomeheke siiski lumevaba laiku ja sõnas naisekelele: «Vaata, Viiu, kuhu pesa peita.»

«Kas mitte liiga lage, Leo!» kahtles naiseke.

«Kindel koht! Varsti vohab siin rohi, katab meie kodukest nii kulli kui pistriku pilgu eest.»

Lõopaar hõikas kaaslastele «head nägemist!», laskus mullakamarale. Sipsti-sapsti oli neil kena lohk valitud, kõrrekulust pesa tehtud. Aga kuni käis munemine, sulas kogu legendik paljaks ning naiseke karjatas: «Oih, Leo, meie ümber vohab hoopis inimese vilid! Inimene võib tulla ja pesa puruks tallata.»

Meheke ehmus samuti: «Siis ruttu-ruttu, Viiu!»

Naiseke kiirustaski poegade väljahaudumisega. Meheke tõusis taeva alla, hüüdis lähenejatele:

«Vili valmib põllu pääl,
Viiu veidi istub säääl,
ärge, teised, käige säääl!
Liiri-lööri, liiri-lööri...»

Vintidest ilmus meie maile esiti meespere. Suures trobikonnas pidasid nad männiku vahel aru:

«Putukaid siin piisab, ojavesi käepärast. Et vares-vaak ega harakakääks munade kallale ei kipuks, peidame pesad paksu põösasse.»

Kui aga naistevägi nädala pärast lärmaka vadinaga järele lendas, said arupidajad pragada:

«Papid, te unustate, all põösas nuusib rebane... Kae, kus kindel koht!» Naised kepsasid üles männi otsa, koputasid kannaga oksale. Et papid ei taibanud, kuidas seal pesi varjata, asusid naised üksi tööle. Ehitusmaterjaliks sammal, väliskatteks männikoorukesed — ja, ausõna, keegi pesi puust ei erista.

Järsku pistsid naised ometi ahastama:

«Näe-näe-näe, inimene tuli kirvega, raiub viimati meie puu maha!»

Papid tõttasid tulijat hurjutama:

«Siit-siit metsast ei tohi võtta mitte üks pirrutikk!... Kött!»

Sellest hoolimata langes vindirahva süda saapasäärde.

Saabunud pääsupeig vidistas oma neiuale:

«Mu kallis kaunis, ma ei näe peale sinu mitte-mitte-midagi. Kui sedasi edasi, sööstan veel vastu posti plaks.»

«Ih-ih-ah-haa,» naeris neiu. Peig kogeles:

«Et-et õnnetust vältida, abi . . . labi-babi-abiellume!»

«Olgu,» nõustus neiu, «kui sul kogu aja mind väga-väga vaja . . . Aga kuhu pesa peidame!»

«Sii-ii!» hõiskas peig, vuhisedes ligemasse küüni.

Nad kandsid tiigilt savi, mätsisid tala külge pesa. Samas silmas seda inimest, kes küüni astus.

«Häda! Häda! Häda!» kiljus pruut. Peig lootis ikkagi:

«Ehk tulen temaga toime,» ja hakkas inimesele laulma. Laulis siidikerast-niidikerast, millel seitse sõlme sees. Midlist-Madlist, Kudlist-Kadlist, kes ketrasid lõnga, kudusid kanga.

«Kangast tegid uhked kuued,
läksid metsa kännu otsa,
rebisid lõhki kärts-kärr . . .»

Inimene kuulas heldinult. Ta valvas ise, et küüni ei pääseks kull ega pistrik, vares-vaak ega harakakääks, rääkimata rebasest. Ja oligi pääsuldel pesa jaoks kindel koht.

Esimene koki

ARVI SIIG

Ennää kohukikki
keset kulukarva,
ererohest ja
üldse mitte arga!
Elurõõmus, uudishimu värv,
keda ta küll
ahnes kasvus järgib?
Tärkab, täidab õue,
metsaääre...
Tema köditada
peatsed paljad varbad,
tema silitada
siljakajate sääred...

ELAR KUUS

Tiia lapsed

Tuled olid kustutatud, Tiia lamas teki sees. Juba uinumas, meenus talle: ai, hullasin öhtul niisama, mu lapsed jäid magama panemata, neile asemedki tegemata...

Tiia tõusis istukile, küsis sosinal:

«Mõmm, kus sa oled!»

Veidi vaikust. Siis kostis pimedusest pahane porin:

«Eks ma külmeta süngi all. Prrr...»

Tiia südamest käis läbi terav piste. Ta upitas üle voodiserva põrandal kobama, leidis karu Mõmmi ja tõstis enda kõrvale. Ega Mõmm olnud ta ainus laps.

«Pisipüks, aa-uu!»

«Oh, oh, oh,» kurtis hüütav vastu. «Vaevlen kapi ja seina vahel, jalad püsti.»

Voodist välja roninud, otsis Tiina jätku Pisipüksi käsikaudu üles. Vaeseke, pidi kapi taga lõunast saadik tiritamme kasvafama! Õnnetut õrnalt süles kussutanud ja ta Mõmmi juurde kandnud, kuulis Tiia teisest toast kisa:

«Ema! Ema!» — See oli elevant Vantu. Karjub veel suured inimesed ärkvele!

Tiia tõttas naaberruumi, kompas vanaema päitsis, kuhu ta Vantu oli unustanud. Talle hakkas pihku vaid vanaema nina. Oma lemmiku sai ta kätte tooilt, kui oli sealt vanaema jaki, seeliku ning särki eest ära põrandale ladunud.

«Kuku poju, et sa selle risu alla ei lämbunud,» kiitis ta Vantut. Ja uuris:

«Kuid Kroku — kus tema? Jooksite siin koos.»

Vantu seletas:

«Vanaema süda kargas täis, kui meid valgel päevatekil jooksmas nägi. Mul napsas valusalt londist kinni, viskas toolile, Kroku aga koguni kööki. Ütles, too olevat must puuhalg, muud midagi.»

Tiia lõi vanaema kombel käsi kokku:

«Sa helde taevas, või nõnda ütles! No kuidas Krokut mustaks puuhaluks tohib lugeda, kui mina talle siidlipsu kaela sidusin! Ka on tal ilusad oksa-

august silmad, hulga hammas-tega kenad lõuad nagu krokodillil kunagi.»

Tiia hiilis kikivarvul kööki. Teda võttis vastu Kroku nutt:

«Öö, öö, öö.»

«Otsemaid, mu väetike!»

Ent ei midagi otsemaid — oli vaja hulk harilikke halge kolinal minema pilduda, enne kui oma lipsuga lapse puukastist ära päästis. Teda kaasa viies ja ta pisaraid kuivatades astus Tiia millelegi pehmele. Säh sulle, veel laps, ja suisa maas ribelemas — konn Punna-punna.

«Andesta, kõige kallim...»

Varsti magas Tiia asemel kogu ta pere, kõik sooja teki sees, pead pehmel padjal. Tagaääres Mõmm. Mõmmi kõrval Pisipüks. Pisipüksi kõrval Vantu. Siis Kroku ja Punna-punna.

Ainult kahjuks sai neist voodi nii ääreni täis, et Tiia ise sinna ei mahtunud. Lihtsalt rist, kui öhtul oma lapsed laokile jätafad! Nüüd tuli endal uinuda põrandal, põlleke peal, käsi pea all.

TASKURAADIO JA REISIKELL

HOLGER PUKK

[Algus «Tähekeses» nr. 2.]

Mis jäi taskuraadiol muud üle, kui reisikella kannul autost maanteele kobida. Nad jäid kilomeetriposti juurde seisma. Väike taskuraadio püüdis reisikella tusatuju leevendada ja ütles: «Kas tead, inimesed oskavad juba lennatagi!» «Oo!» lõi reisikella numbrilaud särama. «Lennata oleks väga meeltülendav! Ükskord tõsteti mind postifõlla katusele. Juba sealt oli nii imekaunis vaade... Väga austatud raadio, viige mind mõne isanda juurde, kes lennata oskab!»

«Küll on tüütu tegelane!» siunas taskuraadio endamisi. «Kust ma talle selle lendava isanda nüüd välja võtan!»

Siunas küll, aga ometi seadis ta end teraselt kuulutama. Kohe püüdiski antenn kinni teate, et varsti stardib rakett Kuule. Tuli välja, et samas metsa taga asus kosmodroom!

«Lähme!» hüüdis taskuraadio. «Ma viin su lendava isanda juurde!» Reisikell oli rõõmuga nõus.

Nad kõndisid hulk aega metsa all, siis sibasid üle lageda ja seisidki raketi jalamil. Kosmose-laev oli nii kõrge, et tippu polnud nähagi. Parajasti tuhises ülevalt alla tõstuk.

«Ruttu sinna!» hüüatas taskuraadio.

Nad tõttasid pakkide ja kastide poole, mille juures tõstuk oli peatunud.

«Poe kähku siia kasti!» õpetas taskuraadio reisikella. Juba kaduski reisikell üle kastiääre. Aga taskuraadio ei jõudnud talle järele lipsata. Enne tulid kaks meest ja tõstsid kasti tõstukisse. Tas-

kuraadio peitis enda kähku ühe raudsamba varju.

Tõstuk sõitis kastide-pakkidega üles. Ja alla enam ei tulnud. Küllap oli nüüd kogu vajalik kraam raketti viidud.

Väike taskuraadio ootas veel natuke ja hakkas siis kurvalt kodu poole kõmpima. Reisikell oma reisimisõhinaga oli talle meeldima hakanud. Hea, et ta õnnelikult raketti jõudis! Tema lühike teade kõlas nõnda:

«Ma olen sügavasti liigutatud teie hoolitsusest! Täna on kõigest südamest! Siin on väga ime-

väärne olemine! Kahju, et te ise nii õnnel kumbel maha jäite! Peatse nägemiseni!»

Kui taskuraadio maanteel sammus, käis metsa taga hirmus sumakas. Tulelont taga, kadus sihvakas rakett hämarasse taevasse.

Koju jõudes oli taskuraadio kohutavalt väsinud. Viimast jõudu kokku võttes ronis ta mööda veeforu üles, turnis natuke aega piki paneeli ja oligi aknalaual tagasi. Oli tagasi ja jäi kohe magama. Alles hommikul ärkas ta üles ja oli korrapealt virge. Kosmodroomilt lendas antenni tippu ärevaid häáli.

Illustreerinud IIVI SAMPU

Kõik teadlased ja konstruktorid ja operaatorid ja muud asjamehed hädaldasid läbisegi:

«Mis imelikud helid seal! Kuu-raketist kostavad! Oh häda, kas on mingi rike juhtunud! Mis tlin-tin, tin-tin seal käib! Kosmonaudid, kontrollige aparate! Teatage silmapilk, milles asi seisab!»

Vastuseks kostis rõõmus mehehää:

«Kõik on korras! Täname väga, et te meile nii armsa kaaslaste siia toimetasite!»

Aga teadlased ja konstruktorid ja operaatorid karjusid läbisegi vastu:

«Mis kaaslaste! Olete hulluks läinud! Ärge lobisege! Kandke juba ükskord ette, milles asi seisab! Mis te tänate ja pudrutate seal!»

Jälle kõlas kosmonaudi rahulik hää:

«Meil on siin reisikell! Vähemalt sada aastat vana! Kui armsasti ta oma viisikest mängib... Mulle ta tuleb vanaisa kodu meelde. Vanaisal oli ka niisugune kell. Kui me lapsed olime, siis kuulasime selle mängu igal õhtul. Ja vanaisa jutustas lugusid... Aga hommikuti ajas kella laul meid üles...»

«Kes teil lubas mingisuguse kellaloksu kaasa võtta!» karjus konstruktor või operaator.

«Me pole võtnud!» vastas kosmonaut. «Aga see on nii tore, et ta oma lihtsa viisikesega kõigi nende keeruliste aparatide hulgas elab! See on nii armas, kuidas ta meid hellalt üles äratas... Ja võib-olla sai minust raketiinsener just sellepärast, et vanaisa mulle oma reisikella saladusi näitas!»

Aga juhtimiskeskuses käis segadus edasi. Otsiti süüdlast, kes igivana reisikella oli salaja Kuu-raketti sokutanud. Otsiti ega saadudki otsa kätte!

Ainult vana teadlane muheles rõõmsalt ja ütles:

«Kuule, raketiinsener, seal kosmoselaevas, ega sa ole unustanud, et seda reisikella tuleb üks kord päevas üles keerata!»

Ka väike taskuraadio muheles ja mõtles endamisi:

«Noh, kõrgeauline! Kas niisugune reis ja niisugune isand peaksid teile meeldima!»

[Lõpp.]

«TÄHEKESE» JOONISTUSVÕISTLUSE AUHINNAD SAAVAD

eelkooliealistest 3-aastane MIKK TEEVEER Sakust, 4-aastane MERLE VAHER Rakverest, 5-aastane AIRE AREN Pärnust, 6-aastased ARGO SERVET ja MADIS RAUKAS Tallinnast, MEELIS PETERSOO Vasalemmast, RAIVO HADE Tartust ning ANU VIILBERG Tamsalust;

I ja II klassi õpilastest AIVAR KIKKAS Valga Tarbijate Kooperatiivi kunstiringist, SYEA TAMM N. V. Gogoli nim. Tallinna 21. Keskkoolist, PRIIT JAAGOSILD M. Härma nim. Tartu 2. Keskkoolist, RUUDO LIIS Pärnu 9. 8-kl. Koolist, SERGEI STANTSITS Ruila 8-kl. Koolist ja ARVO KIVISTO Koonga 8-kl. Koolist;

III ja IV klassi õpilastest PIRET ROHUSAAR Nõmme Pioneeride Maja kunstiringist, MAIVE KASK

Koonga 8-kl. Koolist, ENE VOLL Pärnu 9. 8-kl. Koolist ja LILY LIND Mikitamäe 8-kl. Koolist.

ÄRA OTSUSTATI MÄRKIDA

eelkooliealistest Naumburgi Lasteaia [Saksa DV] lapsed, 5-aastased ALGI-MONTES ŽIMUNAS ja MARJE PLEES Vasalemma Lasteaiast, MAIGA PIHLAPUU Raasikult, VIKTOR MELDER Valgast ja KAJA LAKS Pärnust ning 6-aastased TÖNU KIVISTIK Vasalemma Lasteaiast, EVE RIIMUS Tartust, REDIK PADIK Haapsalust, SIGNE LEPP Tartust, LAINE SÖNTER Kärlast, MEELI PIHLAK Tallinnast, MERLE ÖUN Ruusmäelt ning ANA AUDOVA Pärnust;

I ja II klassi õpilastest RENATE

KARJA ja HINDREK HERMLIN Tallinna 44. Keskkoolist, MARET ODA-MUS Tallinna 1. Keskkoolist, MAAJA PAUSKA Kärldia Keskkoolist, ÜLLE SAUL Hummuli 8-kl. Koolist, KAIRE PÖLDSAM Haapsalu 1. Keskkoolist, JUHAN HERMA Saku 8-kl. Koolist, URMAS MIKK A. Jakobsoni nim. Pärnu 1. Keskkoolist, ANNELI ALTO Ruila 8-kl. Koolist, JANA HABICHT, DIANA TANIORG ja KAISA PALM Tallinna 34. 8-kl. Koolist ning KATRIN KOHV ja TEELE KAAL Nõmme Pioneeride Maja kunstiringist; III ja IV klassi õpilastest PRIIT MAIDE Tallinna 44. Keskkoolist, REET RAUKAS Tallinna 7. Keskkoolist, ÜLLE VILU Tartu 7. Keskkoolist, KÜLLIKE VIIR Viljandi 4. 8-kl. Koolist, INGRID KÄRNER Elva Keskkoolist, SIRJE KINSIGO Mikitamäe 8-kl. Koolist, TIINA GRIGORJEVA Tallinna 34. 8-kl. Koolist ja SIRLE KUKK Pärnu 9. 8-kl. Koolist.

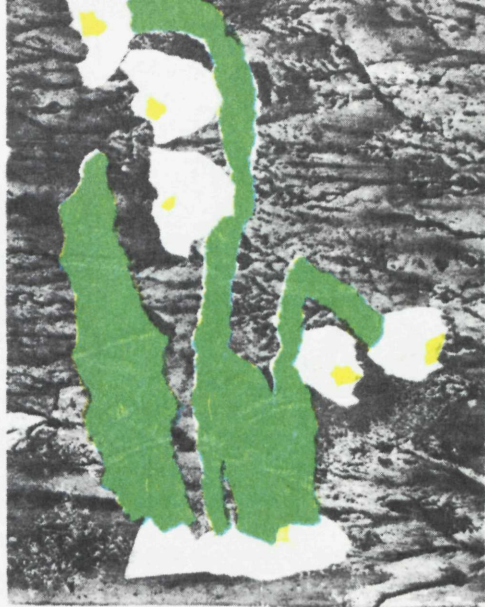
«Traktor kündmas» — 6-aastane MEELIS PETERSOO Vasalemma Lasteaiast

KIRJANDUSVÕISTLUSE AUHINNAD SAAVAD

KADI PAJUPUU ja KARIN VÕSA-
MÄE N. V. Gogoli nim. Tallinna 21.
Keskkooli III b klassist, ULLI ROO-
SAAR Vasalemma 8-kl. Kooli III
klassist, JÜRI ROOSA Tallinna 27.
8-kl. Kooli II b klassist, VIIVIEN
JÄRVELILL Mõniste 8-kl. Kooli II
klassist, ANNE TÕRNPUU Tartu
7. Keskkooli III a klassist, INGE
AALOE M. Härma nim. Tartu 2.
Keskkooli III b klassist ning 5-aas-
tane MARJE PLEES Vasalemmast.

TÄHEKE

«Lumelilled» — KAIRE PÕLDSAM Haapsalu
1. Keskkooli II a klassist

«Koolis» — SYEA TAMM N. V. Gogoli nimelise Tallinna 21. Keskkooli I b klassist

PAJUPILL

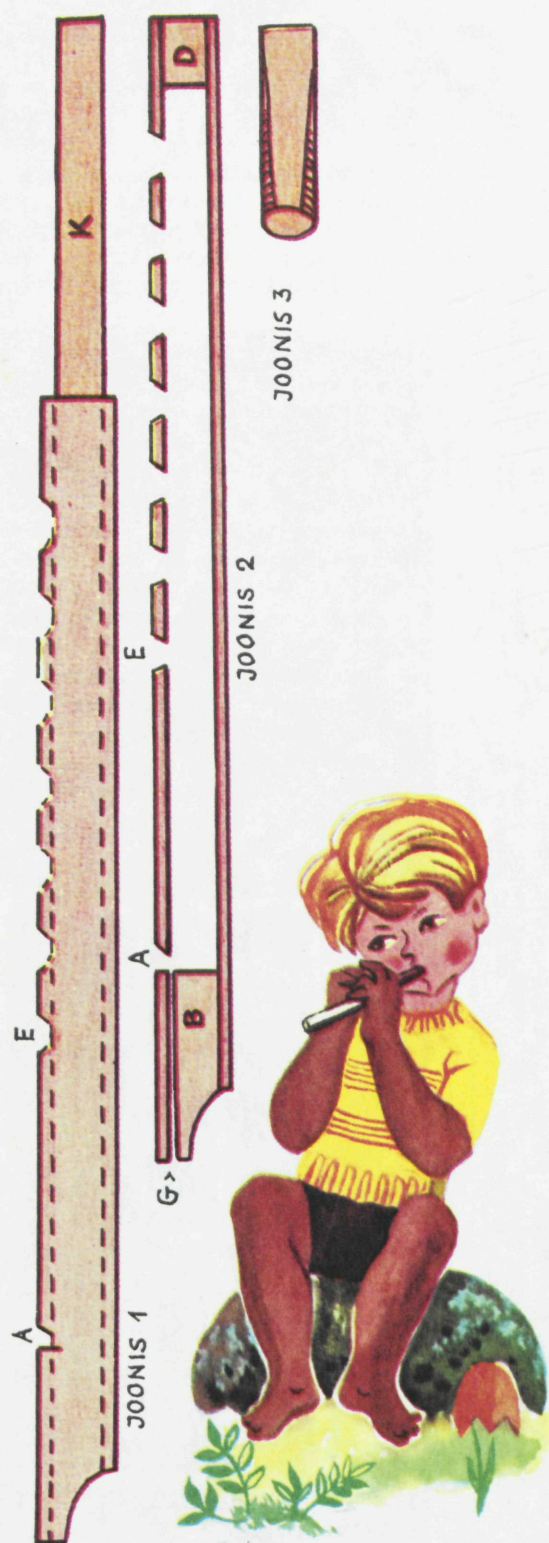
Kevadel (vanarahva tarkuse järgi pärast äikest) läheb pajukoor lahti ja siis meisterdab karjapoiss endale pajupilli. Kord meisterdasin minagi.

Vaata joonist. Lõikasin umbes 2 sm jämedusest sirgest pajuksast 40 sm pikkuse kepi. Selle päraotsa (K) koorisin 10 sm pikkuselt paljaks. Kepi teisest, nn. puhumisotsast 5 sm kaugusele lõikasin niisuguse kujuga hääleaugu (A), nagu joonisel näed. Hääleauku koosseis lõigates vajufasin täkke ka pusse, et hiljem teaksin, kui pikk peab olema puhumispulk (joon. 2, B). Hääleaugust (A) 7 sm kaugusele märkisin (noaotsaga täkkisin koosseis) esimese sõrmeaugu (E), sellest 1 sm kaugusele märkisin teise sõrmeaugu, jne. Esimese sõrmeaugu läbimõõduks märkisin umbes 8 mm, iga järgmise sõrmeaugu märkisin veidi suurema. Siis lõikasin puhumisotsa alumise poole kumeraks.

Hakkasin pillikeppi ümberringi noopeaga kloppima, et koor puu küljest hästi lahti pöruks. Kuid koor läks lõhki ja kogu mu senine töö oli untsus. Lõikasin uue pillikepi... Kui koor oli lahti kloppitud, võtsin kepi kooritud otsa (K) tugevasti pihku ning keerasin kepi aeglaselt ja väga ettevaatlikult koore seest välja. Kepi ühest otsast lõikasin ära puhumispulga (joon. 2, B) ja teisest otsast pärapulga (joon. 2, D). Puhumispulga (joon. 3) lõikasin pealt lamedaks nii, et puhumispilu (joon. 2, G) tuli eest laiem, tagant kitsam. Joonisel 2 on kujutatud valmis pajupilli läbilõige. Puhumispulk (B) ja pärapulk (D) on paika pandud ning sõrmeaugud (E) täkete järgi välja lõigatud.

Palu isa või vanem vend abimeheks ja tee endale ka pajupill. Kui soovid, tee viie, seitsme või kaheksa sõrmeauguga pikk pill, millega saab lihtsamaid viise mängida. Kahe sõrmeauguga pilli nimetatakse käovileks. Võid teha ka lühikest, umbes 10 sm pikkuse (sõrmeaukudeta) pajuvile. Lõpuks olgu öeldud, et pille saab meisterdada veel pihlaka- või pärnakoorest.

MADIS TAAVI

OI-OI, OLEN HAIGE!

NIIMOODI KAEBAKS OMA KEELES NII MÕNIGI METSAS LUUSIV LOOM, KUI SELLEST ABI OLEKS. AGA ABI EI OLE, SEST METSAS POLE JU ARSTI. ISEGI LOOMAAIAS TEEB ENAMIK HAIGESTUNUD NELJAJALGSEID NÄO, NAGU OLEKSID NAD TERVED JA TUGEVAD. KUID LOOMAAIAS ON ARST JA TEMA SAAB KOHE ARU, KUI KELLELGI ON MIDAGI VIGA.

LÖVIL ON PALAVIK

Loomade kuningas on pärit soojalt maalt ja ta ei kannata külma tõmbe-tuult. Tal läheb nina vesiseks ja palavik on käes. Lövi meelitatakse suu-
rest puurist väiksemasse, ja siis haaravad mehed loomal raudvarbade vahelt sabast kinni. Harkisjalu ja kurjalit kurisedes püüab lövi end vabaks tirida. Kuid enne ta vabaks ei saa, kui arst on sabasse paraja portsjoni rohtu süstinud.

Illustreerinud VIRVE KOTKAS

TIIGRI PAISE

Kord oli suure vöödilise tiigri põsel paise. Arst tuli puuri juurde ja naeris tiigri kombel. See on isesugune psstpsst-hääliitsusega naer. Tiiger lähenes arstile ja hakkas ka naerma. Nii nad vastamisi sõbralikult psstpsstitasid. Arst keeras vatitopi pulga otsa, ja tiiger laskis täiesti rahulikult haiget kohta puhastada ning sinna salvi määrada.

KARUJUNTSUDEL VALUTAB KÕHT

Karupojad müravad ja müttavad puuris, siis vantsivad nad võre äärde külalisi uudistama. Lapsed annavad juntsudele kommi. Karud on kole maiad ja võivad kas või kotifäie komme nahka panna. Aga pärast... Juntsud löövad lahti nutupilli ja kaapavad käppadega kõhtu. Ai-ai, karupoegadel kõhud valutavad! Nüüd vajavad nad arsti, kes neile pudelist rohtu juua annaks. Loomaaia elanikud saavad nii palju toitu ja maiustusi, kui vajavad. Kes aga üleliia sööb, jääb haigeks. Sellepärast ongi puuride juures sildid, millel kiri keelab, et külastajad ärgu loomadele midagi andku.

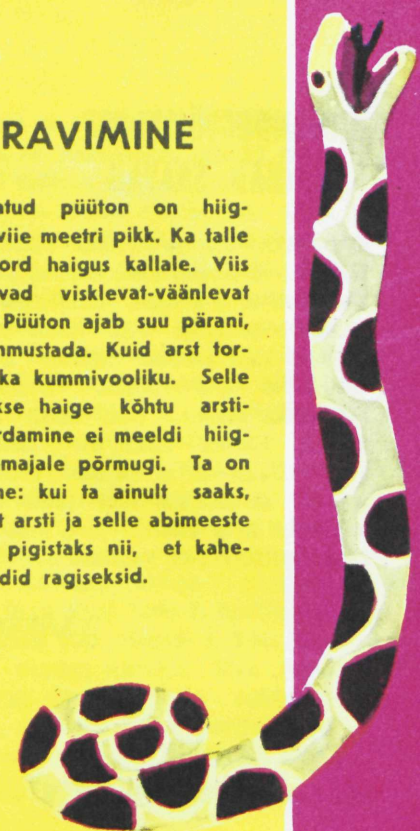

MIS HAIGUSED ON LOOMADEL! NEEDSAMAD MIS INIMESTEL. MILLISED ON ROHUD, MILLEGA LOOMI RAVITAKSE! NEEDSAMAD, MILLEGA RAVITAKSE INIMESI.

Vestluse Tallinna Loomaaia arsti MARGIT VEELMANNIGA pani kirja EINO TALI

MAO RAVIMINE

Kirevalt kirjatud püüton on hiiglane — üle viie meetri pikk. Ka talle tuleb mõnikord haigus kallale. Viis meest hoiavad visklevat-väänlevat madu sirgu. Püüton ajab suu pärani, et mehi hammustada. Kuid arst torkab suhu pika kummivooliku. Selle kaudu lastakse haige kõhtu arstideid. Tohterdamine ei meeldi hiiglaslikule roomajale põrmugi. Ta on hirmus vihane: kui ta ainult saaks, keriks ennast arsti ja selle abimeeste ümber ning pigistaks nii, et kahejalgsed kondid ragiseksid.

AHVI HAIGE HAMMAS

Inimahv šimpansil valutab hammas. «Uh-uh-uh!» nuuksus ta haledalt ja hoidis oma karvase käega põske kinni. Šimpans on tark loom ja teda võib eeskujuks seada neile poistele ja tüdrukutele, kes hambaarsti kardavad. ...Kui loomaaia arst tuli tangidega, tegi ahv kohe suu lahti ja koputas sõrmega hambale, et vaata, siin see valutaja ongi. Ahv oli mehine, ei teinud häältki, kui arst haige hamba välja tõmbas.

ARVA
ÄRA!

ARVA
ÄRA!

Missugune neist neljast puust riietub kevadel kõige hiljem rohelisse kleitii!

KASK

LEPP

PAJU

SAAR

ÕIED JA
LIBLIKAS.

ARVA
ÄRA!

Meie vabariigis elab üks niisugune metsloom, kes oskab puid langetada. Eesti keeles on tal kaks nime. Kas sa tead, missugused!

Kuhu poeb mesilane vihmahoo ajaks varjule!

Miks kärnkonnad armastavad maasikapeenraid!

Tublimatele äraarvajatele preemiad!

ARVA
ÄRA!

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 4 — 1973, XIV aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67 a. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, H. Rattiste. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmets. Telefonid: vastutav sekretär 681-319; kunstiline toimetaja 681-321; koolielu, teadus, tehnika 681-315; kirjandus, kirjad 681-317; vanemkorrektor 681-316; üldtelefon 681-316.

Laduda antud 23. II 1973. Trükkida antud 19. III 1973. Trükiary 70 000. Paber 90x60/8. Trükooginaid 2. Arvestuspoognaid 2,65. MB-03802. Tellimise nr. 475. EKP Keskkomitee Kirjastuse Trükikoda, Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67 a.

Esikaanel IIVI SAMPU joonistus «Pesakastid lindudele».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Со-
вета Пioneерской организации Эстонской
ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстон-
ском языке. Выходит один раз в месяц.
Типография Издательства ЦК КП Эстонии,
Таллин-200 007, Пярну маantee, 67-а. Ад-
рес редакции: ЭССР, Таллин, 200007,
пярнукое шоссе, 67-а. Цена 15 коп.
Зак. 475. Тираж 70 000.

Auh! Auh! Auh!

Täna ma kirjutun teile ühe luuletuse Jüri-Antsust. Et te teaksite, missugune poiss ta on.

ASTUB TUPPA,
KINGADEST TAL AGA
SUURED PORIJÄLJED
KÕIKJAL TRUULT ON TAGA.

ASTUB KÕÕKI.
TALDRIKULT SEAL
NÄKSIB LÕUNASÕÕKI.

PESEMA KES TALDRIKUT KUID PEAB
— EI SEDA TEA, EI SEDA TEA...

RIIDED VISKAB
PILLA-PALLA
TOOLIDE JA
VOODI ALLA.

AINULT JÜRI-ANTSU
PÕRMUGI EI HÄIRI SEE. —
«KÜLL MU EMA KOJU TULLES
JÄLLE TOAD KÕIK KORDA TEEBI!»

Nii on lugu selle Jüri-Antsuga. Aga nüüd kirjutage teie mulle, kuidas teie või teie naabrilapsed koduseid töid teevad. Paremate luuletuste ja jutukeste kirjutajad saavad, nagu ikka, preemiaks koerapilte. Mu esimesele kirjale olid tublimad vastama Pille, Tuuli, Madli ja Ain Haapsalu rajooni «Jõu» kolhoosi lastepäevakodust, Eve Härmson Leevaku 8-kl. Koolist, Ivi Oago Tallinna 43. 8-kl. Koolist, Aili Lištvan Kohtla-Järvelt, Riina ja Piia Salm Raplast, Vaike Kängla Põlva rajoonist, Ingrid Mänd Kingissepast, Virve Ohakas Viljandist, Tiiu Olev Kildu 8-kl. Koolist, Mauna Raja Tudu 8-kl. Koolist ja Ivika Saks Võru 1. 8-kl. Koolist.

Lubatud pildid saadan posti teel ära.

Grasse

Selle pildi saatsid mulle Riina ja Piia Salm Raplast.

LOOMADELE TOITU VIIMAS

Meie maja asub metsa ääres. Käisin loomadele toitu viimas. Jänestele viisin heinu ja põtradele peete ning lehtpuuvihtu. Nägin metsas ka jänest. Kui jänes mind märkas, jooksis ta kärmesti metsa. Loodan, et loomad tulevad sööma.

EVE HÄRMSON,

Leevaku 8-kl. Kooli III klassi õpilane

LAIKA

Laika oli väike, kuid osav koer. Ta oskas minu käest küsida, kui ma talle midagi tahtsin anda. Ta oskas minuga peitust mängida. Ta oskas palju muudki veel.

Mängisime õues kaus aega, kuni ema kutsus mind sööma. Ajasin ka Laikat tupp, aga Laika ei tahtnud tulla. Ütlesin talle siis: «Vaata, et sa kurja ei tee!»

Laika noogutas pead ja ütles: «Auh!»

Laikal aga hakkas igav ja ta läks naabrite õue. Naabritädi tuli just parajasti lüpsmast ja pani ämbri koos piimaga pingile, ise aga läks tupp. Laika vaatas, et kedagi ei ole, ja lippas ruttu piima juurde. Hakkas siis ämbri ääre peale hüppama, kuid ämber kukkus koos Laikaga maha. Laika ei teinud sellest väljagi. Äkki nägi ta kass Mikit ja tormas seda taga ajama. Laika tegi naabritädile veel palju paha. Lõpuks sai naabritädi Laika kätte ja tuli koos koeraga meie poole. Mind aeti teise tupp, sest naabritädi tahtis emaga rääkida. Ta rääkis kõigest pahandustest, mis Laika oli teinud, ja lõpuks ütles: «Koer olgu siit viidud! Ma ei taha teda enam näha, aina teeb kurja!» Ja naabritädi läks ära koju. Mul oli väga kahju, kui seda kuulsin, pisarad tulid kohe silmi. Läksin siis teise tupp, kus ema tõreles Laikaga. Küsisin emalt: «Mispärast sa viid ta ära, ta on ju väike koer veel. Kui ta suureks kasvab, siis ta ei tee enam pahandusi.» Kuid ema ütles, et naabritädi käskis. Ja et Laika teeb ühtelugu kurja. Mul oli väga kahju sellest ilusast koerast lahkuda.

Järgmisel päeval, kui Laika oli juba ära viidud ja ema ei olnud veel kodus, tulid mulle jälle pisarad silma, ja ma ei saanud sinna mitte midagi parata.

VAIKE KÄNGLA

Rainova külast

